

פ י ט ה

נחזה בשלוש מערכות

בנימין גלאי

ז' אנט: לא אתה. אני משערת...
 פייר: לא, אינני חושב שאני...
 ז' אנט: אלא אני? ...
 פייר: זה דווקא מתקבל מאד על הדעת.
 ז' אנט: צר לי מאוד!
 פייר: משחתף בצערך (צוחקים).
 ז' אנט: מנוול! במיטה זו לא ישנו הלילה.
 פייר: (באירוניה) גם הלילה לא?
 ז' אנט: אותי לא תרמה, קרנף שבמותך, יודעים!
 פייר: (מתנגב) אני אגיד לך את האמת: נמאסתי עליה. היא דורשת וועדת-פיוס.
 ז' אנט: (בנזיפה) פייר!
 פייר: לא אמרתי כלום!
 ז' אנט: מתהלל כל הלילה ואחר-כך מתפלא שיש לו כיסים.
 פייר: (לוגם מן הקפה) איזה כיסים?
 ז' אנט: כיסי-שינה, טפשי! מתחת לעינים.
 פייר: זה דבר אחר לגמרי. אתמול, אם רוצה את לדעת את האמת, היתה לנו הילולה הגונה...
 ז' אנט: אני מתארת לעצמי.
 פייר: היה שם גרמני אחד שדיבר צרפתית איומה... ברנש משונה! הייתי מצייר אותו בדמותו של אנטוניוס הקדוש...
 ז' אנט: וזיזי? גם זיזי היתה שם, במדה שלא היתה במקום אחר? ...
 פייר: כמובן, בכל מקום פעמיים. (לובש את חלוק הציירים. מתקין את לוח הצבעים) ז' אנט!
 ז' אנט: כן, פייר?
 פייר: עשי לי טובה קטנה. (ניגש אליה ונושק לה).
 ז' אנט: בקש מזיזי!
 ז' אנט: (עוצמת את עיניה) מוות!
 פייר: הציצי שם מה אומרים באנציקלופדיה על פיגמליון?

(פיאטה היא דמות דמיונית בשירה הדתית של הקתולים בימי הביניים. נתגלמה בה מרים הבוכה על ילדה ההרוג. בסוף המאה הי"ג נכנסה לאמנות הגרמנית ובראשית המאה הי"ד הפכה לסמל מוסרי לאירוסה כולה.)

היפה בדמויות הפיאטה היא, כידוע, זו של מיכל-אנג'לו, בסן פטר שברומא. אך יש גם אחרות. אחת מהן תלויה בכנסיית קלרה הקדושה במונפארנאס שבפאריס. זוהי פיאטה מודרנית, שצוירה בידי אמן הנמנה, כנראה, עם האסכולה של פיקאסו. אין איש יודע איך הגיעה למקום שהגיעה. אך פעם אחת... בנשף מסכות של „ברית האמונות“ בפאריס נתעורר ויכוח חריף בין פיארה, צייר מן האסכולה המודרניסטית, לבין רעיו, ז'אן וניק, המאמינים בעיקרי הציור הקלאסי. מפיסתו בקלע לנשף-מסכות זה ומחתים את פיארה, דרך שחוק, על התחייבות לשאת את אינגריד לאשה. אינגריד היא עלמה שצייר פיארה על-פי צלמה של אחת מידידותיו, זהו, בקיצור, תכנה של מערכה ראשונה. מכאן ואילך מערכה שניה.)

מערכה שניה

תמונה א'

אטלייה של צייר בקומה העליונה. דלת משמאל ומימין. הלוח סגור על תריסיו. על הכתלים תמונות מודרניסטיות. איסדר אמנותי. מסגרות, כדים, כלירחצה. מימין — מטה, ספרים, דמדומי-בוקר. פייר חוזר הביתה, מתודד, ניגש לראי ובודק את שיניו, נקישת בדלת.

פייר: (בהיתול) אסור!

ז' אנט: (נכנסת וטס בידה) בוקר טוב!

פייר: בוקר מצויין, ז'אנט!

ז' אנט: קפה.

פייר: הא! ארוחת-בוקר... ז'אנט! אתמול ראיתי את השטן בקלונר ובעצמו. היום אני רואה מלאך-אלהים!

ז' אנט: אתה רואה יותר מדי. אני משערת שעכשיו תספר לי שוב שהכפתורים נמאסו אצלך על הכתונת?

פייר: נכון מאד. מניין לך?

ז' אנט: ומישהו יהיה מזכרת, כמובן, לתפור אותם?

פייר: אני אגיד לך...

ז' אנט: נדמה לי שהיה פסל. רגע אחד!...
 (נגשת לכוננית ומוציאה את הכרד הדרוש) פי...
 פי... פי... פיאטיגורסק... פיליטיס... פשקוב...
 פי — זהו — פיגמליון... בן קיליקס, בן
 אגנור, מלך קפריסין. התפלל לאפרודיטי
 ובקש שתחיה לו את פסליהאשה שיצר,
 בקשתו נתמלאה. גאלאתיאה, יפהפית־השיש
 היחה לו לאשה וילדה לו...
 פייר: „סידרה“ אותו כהוגן.
 ז' אנט: (מניחה את הספר) פייר!
 פייר: (באותה נעימת־געגועים, כביכול) כן?
 ז' אנט: איך מסדרים אותך?
 פייר: (צוחק) אותי כבר סידרו על הצד היותר
 טוב. אתמול החמתי על הסכם אירוטי עם
 אינגריד.
 ז' אנט: פייר! אל תדבר אתי כך! אפילו לא
 בצחוק.
 פייר: (נגש אתה אל התמונה) הכירי את
 אינגריד, אשתי הראשונה. (בלגלוג) שאהבתיה
 אהבה עזה כמותי, והיא גם היא אהבתני אהבה
 בלי מצרים.
 ז' אנט: אמרתי לך שלא תדבר אלי ככה. איזו
 זוועה!
 פייר: הא? נכון שהיא חמודה? (מתחיל לצייר).
 ז' אנט: כן. כדג־מלוח מנוזל.
 פייר: (אינו שומע) חמודה, מה?
 ז' אנט: איומה! אינה דומה לשום אשה
 שבעולם.
 פייר: לא. היא דומה לכולן יחד. היא מזכירה
 לי את הירח המת.
 ז' אנט: בדיוק נמרץ! שום אשה אין לה עין
 אחת באמצע מצחה...
 פייר: זהו מה שאת חושבת. אני יודע
 אחרת. לאשה יש רק עין אחת. שבה היא
 מסתכלת רק על עצמה.
 ז' אנט: מטורף! איזה יופי יש בה?
 פייר: יופיה של האמת.
 ז' אנט: ישמרנו האל מאמת כזו ומכל דרשיה!
 מהי הרצועה שבידה?
 פייר: רצועת־כלבים! רצועתה הבלתי־נראית

של כל בריה המכונה „אשה“... עוד שתיים־
 שלש משיכות־מכחול — ואני גומר אותה.
 ז' אנט: אני הייתי גומרת אותך. מטורף! אמא
 צדקה... מטורף — וחסל!
 פייר: (מצטט) „ישנן נשים המעוררות בך
 תשוקה להכריען וליהנות מהן. אך האשה
 הזאת מעוררת את התאוה למות. לאט־לאט,
 לעיניה“...
 ז' אנט: לא פחות ולא יותר... פייר!! אתה
 שותת דם...
 פייר: דם? (מחייך במבוכה) כפי הנראה, מאת־
 מול.
 ז' אנט: חכה רגע. נדמה לי שיש שם יוד. (רצה
 למסח).
 פייר: (לעצמו) מוזר שלא נקרש עדיין. (לתמו־
 נה) ועכשיו, ילדתי הקטנה, הגיעה שעתך...
 נדמה לי שאין לנו מה להוסיף זה לזו... אולי
 רק (גוחן ומתקן) קו אחד או שנים מתחת
 לעין... זהו... (מתרחק) לא רע!... כבר ראיתי
 דברים גרועים יותר. עכשיו נוסיף כאן את
 חתימתנו הצנועה... זהו... פ. א. דמולייז (מסיים
 את החתימה בתנועה מצויצת. מתרחק ובוהן את
 התמונה. לפתע לובש רצינות. אחוז חרדה, עיניו
 יוצאות מחוריהן, שומט את המכחול. התמונה
 יוצאת מהוך המסגרת ועוברת את כל החדר,
 כשרצועת הכלבים ושרכת בידה, יוצאת.
 היא פועלת כ„מדיום“ של מישהו רחוק.)
 פייר: (לופת את ראשו) ז'א—נט!! (ז'אנט מוסיעה
 ובידה בקבוק יוד. פייר עומד פרוץ ומבולבל).
 ז' אנט: אל תצעק כל כך. באתי בלי שהיות.
 פייר: (מביט על דמו ועל הדלת הפתוחה) לא...
 נדמה לי... שאחרת...
 תמונה ב'
 לפנות ערב
 בחדרו של פייר, שנרדם על השולחן.
 מערכת כלי־התה, סקיצות, ז'אנט נכנסת על
 ראשי אצבעותיה, כדי לסלק את שיירי
 הארוחה.
 ז' אנט: פייר... אתה ישן?
 פייר: (מתעורר) מנסה...
 ז' אנט: אין לך מיטה?

חזיון זרעם!
 פייר: (בנזיפה) א'אה!!
 ז'אנט: סליחה... (חזרת ומביטה. מניעה ראשה בחוסר תקווה) הרוג אותי!
 פייר: פלבזאב, חצי-כלב, חצי זאב.
 ז'אנט: סליחה?
 פייר: פלבזאב, חצי-כלב, חצי זאב.
 ז'אנט: יש דבר שכזה?
 פייר: כן, פעם באלף שנה מתאהבת כלבה קנדית תועה בזאב זקן מאלסקה.
 ז'אנט: ואז?
 פייר: נולד עוד כלבזאב. (מתקן את התמונה על הכותל) עכשיו תארי לעצמך שהוא מגיח, לפתע-פתאום, מתוך המסגרת וחוזר ליערות האשוח שלו...
 ז'אנט: ישמרני האל!
 פייר: מה יזי בזופו? הזאבים יכרסמו את עורו מעליו, משום שהוא כלב יותר משהוא זאב, אבל הכלבים ישתמטו ממנו, משום שבכל זאת הוא זאב ולא כלב.
 ז'אנט: מסכן! נסתבך לגמרי...
 פייר: ככה זה.
 ז'אנט: מדוע... אינך יכול לצייר כלבים הגוינים? מופס קטן או...
 פייר: מופס קטן. (ניגש לשולחן ונוטל את בודלר) קראת פעם את בודלר (מדסדף) יש כאן קטע אחד... רגע... או... „הבון לכלב המהודר, המהלך על ארבע, לדני, למופס ולכלב-השעשועים הביתיים...“ ואחר-כך... זהו... „אשי-רה נא לכלב העלוב, לכלב שאין לו בית, לכלב הנווד, לכלב המומוס, לכלב שההכרת מדרבן את חושיו כדרבן את השחקן ואת איש-הבוהמה...“
 ז'אנט: מצויין!...
 פייר: „אשירה נא לכלבים מוכייהגורל... לאלה שעניניהם מנצנצות אליך כאמרות: קחני נא אתך ומשתי מצוקותינו יצמה, אולי, אושר אחד...“
 ז'אנט: יפה מאד... אפילו נכון, לכשתרצה...
 פייר: (קורא) כלבים טובים... פילוסופים...

פייר: (בקוצר-רוח) אולי יש לך עוד שאלות?
 ז'אנט: לא, אני רואה שהפרעתי...
 פייר: (בציניות) קשה לרמות אותך!
 ז'אנט: סליחה... אני מסתלקת...
 פייר: ז'אנט!... רגע אחד?
 ז'אנט: כן?
 פייר: אני מצטער מאד... דעתי נטרפת עלי...
 ז'אנט: (ברחמים) אני יודעת... השכונה... (מביר טה בעד החלון בשנאה) העשן הארור הזה... הוא משגע את כולנו... (מלטפת אותו) פייר!
 פייר: (כחווה) הא?
 ז'אנט: כה — יהיה — במאי? —
 פייר: (מהרהר במבוכה) במאי? רגע אחד... לא, אינני יודע!...
 ז'אנט: מישהי תהיה סוף-כל-סוף אשתו של מישהו!
 פייר: (מציץ בחטיפה על המסגרת) לכל הרוחות!
 ז'אנט: (בקול רם) אתה מנבל את פיך יותר מדלי!
 פייר: (בכעס) יותר מדי?... אולי תכיני לנו רשימה, מתי מותר ומתי אסור למישהו לחרף משהו בעולם?
 ז'אנט: אתה היסטרי לגמרי.
 פייר: ובכן — הרשינינא לומר לך... (נרגע) הו, אני הרוג!...
 ז'אנט: אני יודעת!... (בחיוך) לאחר הנישור איס... נסע מכאן... לניצה... לדרום... היית פעם בניצה?... היפה בערי העולם!... יש שם פרחים כאלה שלא תארת לך אפילו בדמיונך... ושמש... וים... הוכל לצייר...
 פייר: (בכעס) ציירי את, לכל הרוחות...
 ז'אנט: (בתוכחה) מסיא!!
 פייר: (בחיוך) מאדמואזאל! הגידופים הם — מי אמר זאת — הסבון הקרבולי של הנשמה.
 ז'אנט: כמובן, לכן אתה אנטיספטי כליכך.
 פייר: לא, ברצינות, יש בזה משהו, חירוף הגון פועל עלינו... הייתי אומר... כחומצת-חיטוי... (מוליך אותה לתמונה אחת שעל הכותל) הביטי! מה זה?
 ז'אנט: כלב... כלומר, זאב... לא, כלב... הי!

(מביט על התמונה) כלבים מוכייהגורל...

ז'אנט: שמענא, מוכהגורל שלי, אתה מפוזר מאד (מלטפת אותו) בניצה תישוף כל היום בשמש... באויר הצח...

פייר: (זרגז) אויר צח! אויר צח הורג אותי. אני אוהב מחנק... כן, מחנק, זיעה, טבק... ז'אנט: אתה מטורף, מטורף, אניאומרת לך! מאלכוהול או מבודלר.

פייר: (נגש למיטה ומשתרע עליה) בסדר גמור! את יכולה ללכת.

ז'אנט: (בכעס) לילימנוחה! (הולכת. נעצרת על יד השלחן, מרימה את ספרי בודלר) בודלר! פואימות קטנות בפרוזה... מעניין מאד! (מדפדפת) דורותיאה היפה... התיירוסוס... שכי רות... (בלגלוג) הערה... ועוד אחת... עפרון אדום... הופ! (מריחה) שומןאוונים... משאות נפש — שני קוים... תאותהציוור — שני קוים... (קוראת) תשוקתי בוערת בי לצייר את זו שהופיעה לעיני לעתים רחוקות כלכך ומיהרה להמלט... (מרצינה) ישנן נשים המעוררות בכך תשוקה להכריען... הוי! ישנן נשים המעוררות בכך תשוקה להכריען וליהנות מהן, אך האשה הזאת מעוררת את התאוה למות לאטלאט... לעיניה... פייר, אתה מטורף... (ממטיחה) היתה דומה לשמש שחורה אילו ניתן מאור שחור לשערה, אלא שהיא מזכירה יותר את הירח... (לעצמה) את הירח המת... (קוראת) הקודר והמשכר, ההלוי על בלימה בחללו של ליליסערה, הנהדף בידי העננים החולפים... או, פייר! לא הירח השאנן, הצנוע, המתגלה לאנשים טובים בשנתם, אלא זה שנתלש מהרקיע, המתמרד והמנוצח, זה שהמכשפות התיסליות כופות עליו בקשיילבן לרקוד על פני הדשא אחוזי האימה... (לפייר) איזו השראתשיכורים! פייר... פייר!... (מניחה את הספר ונגשת למיטה, סבורה שפייר ישן, מכבה את האור ויוצאת בלאט. עד שהיא מגיעה לדלת).

פייר: (בודון ובסארקאזם) סגרי את הדלת!... (היא טופחת בה בכוח ויוצאת).

תמונה ג'

פייר שוכב בחדרו. מגורה קטנה שופכת אור על הספרים. צליפת שוט כודדה. פייר מתישב במטה בהבעה של פלצות.

התמונה: קום! (פייר קם) זוו (פייר זז. פוסע לעבר המסגרת, אחורנית) עמור! (פייר עומד) אחורנית! (פייר נכנס למסגרת, דורך על הלוח התחתון. המסגרת מזדקפת ועוטרת אותו כולו) זהו!... מה דעתך עכשיו על המודרניזם שלך? (צליפה) הא לך משהו בשכר השדדים (צליפה) ובשכר הטלפים (צליפה) ובשכר העין האחת המשתפכת כתוך עצמה (צליפה) מה דעתך עכשיו, אדוני האסתיטיקן, על המודרניזם? מה דעתך על האמנות שמתחת לסף ההכרה? פייר: איך?!

התמונה: כך! (צליפה) וגם כך (צליפה) סאר דיסט אורר! איש הרוח!! לעזאזל אתה וכל מכחוליך... אתה ואפקיך החודשים!... אתה ומהפכותיך בעולם התרבות המתקדמת...

פייר: תר—בות...

התמונה: כן, תרבות!... אך נניח לה, לפי שעה, ונטפל תחילה בכך, הא לך, מחמל נפשי, עוד אחת. בהסד השטן!

פייר: (צועק) ז'אנט!!

התמונה: (צוחקת) קרא לה! קרא גם לה... קרא לכולן!... אדרבה! היה פעם אתה לצחוק בפי כולם...

פייר: מי... את?!

התמונה: תמונה... או אשה... על כל פנים — דרקון גיאומטרי! על כל פנים בעלימום כרוני! (צליפה) מוקעת ומנושכת מסמטה לסמטה (צליפה) דמותביעותים שילדים מסתתרים מפניה תחת התרזות... (צליפה) יצור זוארי לוגי (צליפה) מי, לעזאזל, ביקש ממך ליצור אותי כך... (צליפה).

פייר: לא... תיארתי לי...

התמונה: לא תיארתי לך? הלא מישוהו מוכרח סוףסוף לתאר משהו לעצמו (נוטלת את המגורה ומאירה בה את כל התמונות המודרניסטיות התלויות על הכתלים)... כל אותן התמונות... כל הנשים האומללות נעותהפרצוף האלה...

פ י י ר : אני מבולבל לגמרי... אינני יודע
בעצמי... ז'אנט! אסור לך להשאיר אותי
עכשיו לבדי... אני אסביר לך פעם...

ז' א ב ט : (מלטפת את ראשו) מסכן שלי! משהו
הפחיד אותך. כל עצמותיך רועדות...

פ י י ר : רועדות? (כורע על ברכיו) ז'אנט, אמרי
לי — עדיין את אוהבת אותי?

ז' א ב ט : לא!

פ י י ר : ז'אנט!!

ז' א ב ט : מה זה עלה על דעתך? (נשברת
ובוכה) טפשוך שכמותך. הוא עוד שואל.

פ י י ר : אם כן — נסע מכאן, יחד, נאמר לזקן
— ונסע. לניצה... למען השמים — אל
תשאלי שאלות!... נסע — וחסל!

ז' א ב ט : במאי אפשר יהיה...

פ י י ר : לא. לא במאי. מחר. מחר.

ז' א ב ט : (בצחוק ובדמע) אבא יהרוג אותי...

— מ ס כ —

מ ע ר כ ה א ח ר ו נ ה

(בכנסייה, הקראים מצפים לטקס. כיתות-כיתות)

ז' א ב ט : הנה! הנה! (פיר נכנס. עצבני) סולו?

ה ר ק ד ז : (משתומם) והנסיכה איה? היכן היא
תפארתה ועטרתה של דנמרק?

פ י י ר : תגיע אחר-כך. ברגע האחרון קבל
ז'וליאן הזקן התקפת עצבים.

ז' א ב ט : וז'אנט? בכון שקנתה אתמול שני כרטי-
סים לבריסל? מתכוננת לערוק?

ז' א ב ט : אומרים שראוי אותה ב"מרתף-שלשת-
ההולנדים" עם מיליונר אחד ממיוזקה... מה
עניינים? (צחוק).

ז' א ב ט : שמענא! אתה נראה איום (לאהרים) מה
היה לו?

ז' א ב ט : תימהוני.

ז' א ב ט : מזור ומיזמור!

ה ר ק ד ז : הלא מיד אמרת: הוי, אסון!

הוי, מה ראשית אהבתם נעמה.

ואחריה — אבדון ואבדון.

ואז, בקול רועד מעצב דמע.

אמרת: לה: פנצ'סקה, נכבוד,

את גורלך המר נששי רחמת...

שבורות הצלע ומחוצות העצם... (קוראת את
שמות התמונות) "עירום", "אטיוד", "שתי
דמויות", "כלבואב", "ראש-אשה"... מודר-
ניזם! את הפנים האלה הלא אי-אפשר היה
להשחית כליכך אפילו לאחר ניתוח פלסטי...
גואש... פאסטל... רישומי-פחם... אקווארלים...
יצורים אומללים, אומללים... (חוזרת אל פייר).

פ י י ר : אלה הן... בודלר...

ה ת מ ו נ ה : שקט! איזה עולם מכוער
בראתם כאן... איזה קפריסה ארוחה הכריחה
אותך לתקוע קריקטורה שכמותי, כעצם בגרון
העולם... (מאירה את פרצופה, המתגלה בכל
כיעורו, עין באמצע המצח).

פ י י ר : רבונר-שלי-עולם! רבונר-שלי-עולם!

ה ת מ ו נ ה : חכו! אתם רק חכו לליל בארתולומי-
אוס שלנו... לליל החרדות, שבו חרד מעל

הכתלים כל זועת המודרניזם ותתפור בעור
לם... בפארקים... בבתי-הקפה... אתם רק חכו
למארש האחרון של הפארטיזנים הפלסטיים...

של קרבנות האבסטרקטיזם... עוד ירוגן
וירוצץ כאן, בליל היללה והירוק השיניים...

ההמונים הנזעמים, כל ההמונים הנזעמים
האלה, על הקירות כאן, על כל הקירות,

כל יצורי הבלהות שלכם, יגיהו או עליכם
מאחורי כל דלת... ישתפכו בדרכים... יפצחו

את גלגלות ילדיכם המנושכים וישליכו את
אמותיכם לתעלות... או נצחק אנו... .

אנחנו, עכברי הכלבת המוסרית של המכחול
המודרניסטי... אנחנו, מבשרי מרוצת-האמוק

העולמי של תת-התכרה... ואחרון-אחרון צוחק!

פ י י ר : (צועק) ז'אנט! ז'אנט! (התמונה פוסעת
לאט-לאט, כמופנט, ויוצאת מתוך החדר, ז'אנט

מופיעה בדלת השניה).

ז' א ב ט : מה קרה? מה אתה צועק כליכך?

פ י י ר : (מפסיק, מהרהר, מגיע ראשו כמי שמתנער
מהלום בלהות) לא כלום... לא יאמן, לא יאמן...

ז' א ב ט : משום כך העירות אותי? (רוצה ללכת).

פ י י ר : ז'אנט! אל תלכי... אל תלכי עכשיו.
השארי כאן...

ז' א ב ט : נו — נו — נו...

פִּיִּיר: דִּי, דְּנִשָּׁה, דִּי!
 ז' אָן: (נזכר, מגיש לפייר צרור פרחים) למאור
 שרת! פרחי־תפוחי־אדמה... (פייר לוקחם)
 אינני יודע אם אתה ראוי לכך...
 פִּיִּיר: תודה רבה, תודה רבה...
 ז' אָן: (לניקי) אין אם מי לדבר, (לפייר, לוחץ
 את ידו) ברוך דיין אמת!...
 פִּיִּיר: תודה רבה, תודה רבה...
 ז' אָן: (מראה על ניקי) הוא מצטפף עליך!
 פִּיִּיר: (בפיזור נפש) מי?
 ז' אָן: הוא.
 פִּיִּיר: תודה רבה...
 נִיק: (לז'אן) הנח לו, גם שעתך תגיע.
 ז' אָן: שעתך?
 נִיק: א—אה! (מראה על פייר המבולבל) שעה
 שאין לה תמורה, ידידי, שעה ללא רחמים.
 ז' אָן: מוחל לך.
 נִיזי: (לפייר) ידעתי שהזקן יתעקש ברגע
 האחרון...
 ז' אָן: (לניקי) ואתה, פרצופון שלי, לא יכולת
 למצוא לך משהו אחר? (מראה על בגדיו).
 נִיק: לא, אני חוזר ישר מהשחיטה (מצביע על
 תיבת הצבעים שלו) אנשים כמוני אוכלים את
 לחמם, כידוע לך, בזיעת מכתלם (לפייר) מה
 נשמע אצלך עם אינגריד?
 פִּיִּיר: בשם אלוהים!...
 ז' אָן: גמרת אותה, או מה?
 פִּיִּיר: (נאנק) שמע, אחם הורגים אותי...
 ז' אָן: גבירותי ורבותי! נדמה לי שהנסיך
 הולך למות...
 נִיק: (באירוניה) דוביותו מפליאה אותי היום,
 ברשלנות כזו גדלים, בודאי, רק נצני־התרד
 (צחוק).
 נִיזי: אולי תניחו לו רגע?
 ז' אָן: נכון מאד, (קורץ בעיניו) גם בלאו הכי
 מוזמן לו ליל־ברתלומיאוס קטן (צחוק).
 נִיק: סמוך עליה.
 ז' אָן: סמוך עליה.
 נִיזי: משהו אחר! משהו אחר, רבותי!...
 ז' אָן: צנוע יותר, זאת אומרת? עניני־גיטין?
 נִיק: אתמול הייתי במוזיאון...
 ז' אָן: נעים מאד, ביחוד למזמוזיאון.
 נִיק: אני מדבר עכשיו (לפייר) ראיתי את
 אולימפיה — בפעם האלף, אולי, השבוע,
 וחשבת...
 ז' אָן: נס מן השמים!...
 נִיק: (לז'אן) אני מדבר אתו, ברשותך, היכן
 הייתי?
 ז' אָן: חשבת.
 נִיק: (לפייר) שמע, אני אומר לך: איזו חמדת־
 בשרים היתה אולימפיה זו מעוררת בפאריס,
 אלו נגשה רגע מבית־הנכאת של ז'ורדה־פוס
 — לגני סולרי, כמות־שהיא, בכל מערומיה...
 פִּיִּיר: לא! לא!! זה יותר מדי... אני אשתגע
 כאן.
 המיליונר: (נכנס) ההולכים למות דורשים
 בשלומך, קיסר־אימפרטור!...
 פִּיִּיר: סוף־כל־סוף!
 (הכלה, האם והאב, הכומר והשושבינים
 נכנסים, פייר רץ אל ז'אנס).
 ז' אָן: (לרקדן) ראשו הפוך עליו לגמרי... אד־
 מת־הפקר!
 נִיק: אל תשכח שהחמה עומדת לשקוע עליה
 הערב, כעל הטייגה היאקוטית, לשלשה ירחים
 תמימים.
 ז' אָן: הוא משונה כל כך... השד יודע אותו!
 נִיק: פייריסימו העליו! נסיך השעשועים! צר
 לי עליו!...
 (טקס הנשואין מתחיל, השטן מסריע באמצע)
 מפיסטו: ואטו!
 הכומר: (בתמהון) סליחה?
 מפיסטו: ואטו! דמולין הוא אדם נשוי.
 הכומר: מהו סה?
 מפיסטו: פייר דמולין הוא אדם נשוי.
 הכומר: האדם הזה... כאן — נשוי?
 מפיסטו: מאד־מאד.
 הכומר: (לפייר) איש צעיר!...
 פִּיִּיר: השליכו אותו מכאן... העיפו אותו,
 אני אומר לכם, לכל הרותות!... (רץ אל מפיסטו,
 הלופט את ידו ומשבר אותה כמעט).

פִּיִּיר: דִּי, דְּנִשָּׁה, דִּי!
 ז' אָן: (נזכר, מגיש לפייר צרור פרחים) למאור
 שרת! פרחי־תפוחי־אדמה... (פייר לוקחם)
 אינני יודע אם אתה ראוי לכך...
 פִּיִּיר: תודה רבה, תודה רבה...
 ז' אָן: (לניקי) אין אם מי לדבר, (לפייר, לוחץ
 את ידו) ברוך דיין אמת!...
 פִּיִּיר: תודה רבה, תודה רבה...
 ז' אָן: (מראה על ניקי) הוא מצטפף עליך!
 פִּיִּיר: (בפיזור נפש) מי?
 ז' אָן: הוא.
 פִּיִּיר: תודה רבה...
 נִיק: (לז'אן) הנח לו, גם שעתך תגיע.
 ז' אָן: שעתך?
 נִיק: א—אה! (מראה על פייר המבולבל) שעה
 שאין לה תמורה, ידידי, שעה ללא רחמים.
 ז' אָן: מוחל לך.
 נִיזי: (לפייר) ידעתי שהזקן יתעקש ברגע
 האחרון...
 ז' אָן: (לניקי) ואתה, פרצופון שלי, לא יכולת
 למצוא לך משהו אחר? (מראה על בגדיו).
 נִיק: לא, אני חוזר ישר מהשחיטה (מצביע על
 תיבת הצבעים שלו) אנשים כמוני אוכלים את
 לחמם, כידוע לך, בזיעת מכתלם (לפייר) מה
 נשמע אצלך עם אינגריד?
 פִּיִּיר: בשם אלוהים!...
 ז' אָן: גמרת אותה, או מה?
 פִּיִּיר: (נאנק) שמע, אחם הורגים אותי...
 ז' אָן: גבירותי ורבותי! נדמה לי שהנסיך
 הולך למות...
 נִיק: (באירוניה) דוביותו מפליאה אותי היום,
 ברשלנות כזו גדלים, בודאי, רק נצני־התרד
 (צחוק).
 נִיזי: אולי תניחו לו רגע?
 ז' אָן: נכון מאד, (קורץ בעיניו) גם בלאו הכי
 מוזמן לו ליל־ברתלומיאוס קטן (צחוק).
 נִיק: סמוך עליה.
 ז' אָן: סמוך עליה.
 נִיזי: משהו אחר! משהו אחר, רבותי!...
 ז' אָן: צנוע יותר, זאת אומרת? עניני־גיטין?

ז' אנט: לא, אמא, אני נשארתי כאן.
האם: אבא הלך מזמן. את מכירה אותו כשהוא רותח.
ז' אנט: אני נשארתי כאן.
הכומר: גשה-לאתה, שוטה שבעולם. אל תחלל שם שמים.
מפיסטו: לא זו השאלה עכשיו.
הכומר: אל תחטיא את הרבים.
מפיסטו: (בקוצר-רוח) אני מציע לגשת לעצם העניין.
הכומר: (בקוצר-רוח) אתה כופה אותי... (מת-אפק) בפעם האחרונה: כלך לך!
מפיסטו: רק לאחר שנעיין בחיקה של אינגריד.
הכומר: קראו למשרה.
מפיסטו: (בלגלוג) זו של הרפובליקה, או זו של הקדוש-ברוך-הוא?
פייר: שד משחת! שד, אני אומר לך!
הכומר: דם!
מפיסטו: (לכומר) אפשר לפזר כאן, אם רצונך בכך, אפר מנפה על הרצפה, אז תוכל אולי, לראות גם את כרעי התרנגול המפורי טמים שלי.
הכומר: בשם כל הקדושים, (נגש לאגן וטובל את ידיו).
מפיסטו: מי-טבילה? (בלגלוג) שומו שמים!...
הכומר: יצור טמא! בשם כל הקדושים אני אוסר עליך...
מפיסטו (בכעס) רגע אחד, אישי הכומר! איזו פארסה היא זו? את שדי הביצים והשמן היו מגרשים, אולי, פעם בבשר אדום וביין, אבל משהו השתנה, סוף-כל-סוף, גם בעולם הקא-תולי!...
הכומר: בכור-שטן! גוזרני עליך לתזור לפת-חה של גיהנום, למדורך החשוך שמאחורי הפרגוד. (מזה עליו את המיס) אנטי-כריסטוס! אבי-אבות הטומאה!! גוזרני עליך להשאר בגיהנום עד רדת רוח-אלהים, ביום הדין הגדול והנורא, על עמק יהושפט.
מפיסטו: יחדל נא, יחדל-נא, למען ה...!

פייר: ינח לי! ינח לי!
האב: שרלטן! (סוטר לפייר שתי סטירות על לחיו) בתורת התחלה! את השאר תשמע מעורך-דין (יוצא).
ניק: מסייה ז'ולין... רגע אחד... זאת היא, פשוט, איי-בנה... ז'ולין!... הו, תיש זקן! (יוצא אחריו לפייסו).
הכומר: (למפיסטו) אני מקווה שמעשיך מחור-רים לך כל צרכם, אדוני, מה הן ראיותיך?
מפיסטו: דמו יעיד עליו (פייר מרים את ידו השותתת דם ומנגב בה בעול את כתנתו).
ז' אנט: פייר!
הכומר: הוכחה בלתי-מספקת. היכן היא האשה, שהיא, לדברייך, אשתו?...
מפיסטו: כאן! (הכלה מתעלפת, השושבינים והאם נושאים אותה הצדה ומטפלים בה).
ז' אנט: מי היא?
הרקדן: השד יודע!
מפיסטו: אינגריד!
אינגריד: (כמהופנטת, ממלמלת משהו לא-ברור).
מפיסטו: (לפייר) נדמה לי שחתמנו על משהו פייר: (לכומר) כפויית-שד! אינך רואה שהיא כפויית שד?...
מפיסטו: יותר נכון סהרורית! מזכירה את הירת המת...
הכומר: (לז'אן) מי הוא?
מפיסטו: פילוסוף, אני שואל שאלות.
הכומר: והיא?
מפיסטו: שאלה אחת ששאלתי.
הכומר: אומלל! כלך לך מכאן. הרחק מבית-היראה!
מפיסטו: אינני רגיל לציית לפנקסניו של הקדוש-ברוך-הוא.
הכומר: סלה לו, אדון כל העולמות, לחוטא שאינו יודע מהו סח... (למפיסטו) בשם אבינר שבשמים...
מפיסטו: בשם... לוח-הכפל של המכשפות בהר-ברוקן... אל תמכור לי כאן את ציוציי-הנזירים שלך... אשרו של אדם מוטל עכשיו על כף המאזנים...

מפיסטו: כל אדם, כל עוף־שבשמים, כל כלב
נשוך בשוק — ראוי לו, אלא שלא כל הראוי
לו — זוכה בו.

האם: (לאינגריד) גלגול!

אינגריד: גלגול? לך נאה לדבר! את,
שיש לך בית... שיש לך רעים משלך... שהיית
אם... שידעת מהי אהבה ומה הם רח-
מים... את, שנתת אושר לבני האדם.
ז'אנט: אושר? מהו אושר? מי מאושר כאן,
בעולם? פייר? אני?... אולי הוא? (מראה על
הצלוב).

הכומר: ז'אנט!

ז'אנט: אולי אתה, אדוני, צייד־הנפשות?

מפיסטו: לא! אני — לא!

פייר: ז'אנט!

התמונה: ז'אנט — יפה! (כהווה) עינים
שחורות היו לה... אפלות... הוא היה סורק
את בשרי במסרקות־מכחול, והיא היתה
עומדת ומסתכלת... ומסתכלת... ומסתכלת...
ומסתכלת...

מפיסטו: אינגריד!

אינגריד: (לפייר) מדוע אני מכוערת כל-
כך?

פייר: אל תגידי...

התמונה: מכוערת — מכוערת — מכוערת —

פייר: ואלו ציירו אותי?... מכפנים... מ...
מפנים... הייתי מכוער כמותך... מכוער ממך...
אני... כל העולם הארוך הזה...

התמונה: העולם הזה!... ראיתו היום... שדי
רזת־ערמונים... תרזות... בתי־קפה... דוגיות
ביער של בולון...

מפיסטו: מה עוד, אינגריד?

אינגריד: תינוקות... בשמיכות־צמר אדום
מות... מושים קטנים וזמהות בלונדיות, חייכר
ניית, בגן־לוחסמבורג...

מפיסטו: מה עוד?

אינגריד: צלילי־מפוחית... שמעתי... צלילי־
מפוחית... שאנסוניהם...

מפיסטו: כן, אינגריד?

אינגריד: חשתי באור השמש הרך והמתוק

שמים! אדם אינטליגנטי, בשנות החמשים של
המאה העשרים! שום שטן לא גורש מעולם
בפסוקים לאטיניים ובתפלת־אוה־מריה... על
כל פנים לא בדור הדולרים והפניצילין...
לו יש הוראות משלו ולי — הוראות משלי.
(לפייר) חתימתך, או לא? (מראה את חתימתו
של פייר על התמונה) אפשר לברר זאת בקלות
(מוציא את פנקסו הממורט ומראה לכומר.
לפייר) נדמה לי שחתמנו על משהו?

פייר: זה יותר מדי... יותר מדי...

מפיסטו: אינגריד!

אינגריד: פייר!

פייר: (מתפרץ) אני חונק אותה! אני חונק
אותה!!

מפיסטו: (עוצר אותו במבט עיניו) לא כל כך
מהר!... אתה אמנם נתת לה את החיים, אך
אי־אתה יכול לתת לה גם את המות...

פייר: אהרוג אותה! אהרגנה...

מפיסטו: לא, ידידי!... אתה יכול רק לפצוע
אותה... להזחית את דמותה עוד יותר...
לכער אותה יותר... אבל להמית?... (מניע
ראשו בשלילה).

פייר: מה הם רוצים? מה הם רוצים?

ז'אן: הרגע, הרגע.

האם: סלקו אותה מכאן, היא מטורפת.

ז'אנט: אמא!

ז'אן: מדם ז'ולייין!

פייר: מה הם רוצים?

מפיסטו: אינגריד! מה את רוצה?

התמונה: (לפייר) כך.

ז'אנט: הוזהר!

התמונה: כך... חיוך אחד שלך...

הכומר: מי? איזה חיוך?

מפיסטו: היא אומרת: חיוך אחד של פייר.
התמונה: גם — אני — ראויה — לקצת —
אושר — בעולם...

הכומר: מה?

מפיסטו: גם היא ראויה לקצת אושר בעולם,
פר!

האם: וז'אנט: ז'אנט איננה ראויה לו?

מפיסטו: אשריך שיש לך למי לדאוג...
 אינגריד!
 אינגריד: היא דואגת לו... היא דואגת לו...
 מפיסטו: אינגריד!!
 פייר: אבל יש הלא משהו למעלה מזה...
 למעלה ממך ולמעלה ממני... משהו שקוראים
 לו: אמת!... את — האמת שלי...
 התמונה: אמת...
 פייר: כן, כל האמת — אבל רק האמת.
 האמת כמותי־שהיא.
 מפיסטו: אני מתרה בך: אל — תגש —
 אל — לוח — הצבעים!... אמת? אמת מכוערת
 מאד. אכזרית מאד.
 פייר: (לכוזר) אכזרית? כחיים עצמם. יש יוצר
 גדול ממני בעולם. מדוע הוא לא ברא את
 הכל יפה? מדוע בעולמו שלו יש מטורפים
 ובעלי־מום? מדוע עולמו הוא איננו מתגולל
 עליו בטענות וצווחות?
 הכוזר: הס, בני! אל תחטא בשפתיך!
 אלוהים עשה את האדם ישר. את הכל ברא
 יפה בעתו.
 פייר: יפה?
 הכוזר: טוב ויפה. בזכותו אתה חי ובזכותו
 אתה מת. מי שברא את השמים ואת הארץ —
 איננו חייב לך דבר.
 פייר: לא? שום דבר? ומה אני חייב לה?
 שום דבר אינני חייב לה. אולי רק שם,
 במסגרת... שם אני חייב לה הכל...
 שם גם נתתי לה הכל... שם, אדוני רב-
 החסד, לא כאן...
 מפיסטו: אינגריד!
 אינגריד: (לפייר) הוא אמר שהוא אוהב אותי
 אהבה עזה כמות... שגם אני אוהבת אותו
 אהבה בלי מצרים... הוא אמר שהוא אוהב
 אותי... אהבה עזה כמות... אני אוהבת אותו...
 בלי מצרים... פייר!... אהבתיך, פייר... אהבתיך
 אהבה בלי מצרים...
 ז'אנט: פייר!!
 מפיסטו: בדמעות. על ברכיה. רחם על
 כיעורה.

שהשתפך על פני...
 פייר: אורי־השמש!... ואת המטורפים
 ראי? ...
 התמונה: מטורפים?
 פייר: כן, מטורפים!! אלה שכל נרות־הנפש
 דעכו בהם?
 מפיסטו: היא עצמה מטורפת למחצה.
 פייר: ואת השחפנים ראי? ...
 התמונה: שחפנים?
 פייר: כן, שחפנים! אלה שרקקו את ריאתם
 האחרונה לכלבים — במטרו, בשוק, מתחת
 לגשרים!...
 מפיסטו: היא עצמה משוחפת למחצה.
 פייר: אולי, ראי, במקרה, את הסומים?
 התמונה: סומים?
 פייר: כן, סומים, סומים! אותם הייתי מצר-
 ייר כעכברים עיוורים, השוחים נגד הזרם,
 בנהר־סוחף, באפלה...
 מפיסטו: היא עצמה עוורת למחצה.
 ז'אן: ואת המורפוניסטים ראי? את חולי־
 העגבת, את ההומוסכסואליים, את הכייסים
 הקטנים... את הזונות...
 הכוזר: ז'אן!
 פייר: ואת כורי־הפחם, את רקדניות הלילה
 במנומרט, את מוכרי הקדירות בירידים של
 סן־אנטואן... את הנכים, את מחוסרי העבודה...
 הכוזר: הרף!
 פייר: ואת יתומי המלחמה האחרונה ראי?
 ראי? או לא ראי?
 מפיסטו: די! היא ראתה את עצמה:
 מכוערת מכל מוכרת־קדרות, אומללה מכל
 זונה שבעולם. (לפייר) אל תגש אל לוח
 הצבעים!...
 ז'אנט: זהו, הייתי בטוחה בכך. היא ראתה
 רק את עצמה.
 מפיסטו: ואת, גברתי?
 ז'אנט: אני? לי יש — פייר, ויש לי — אני
 דואגת לו...
 התמונה: פייר!... היא דואגת לו... היא דו-
 אגת לו...

ז'אן: יש בה משהו... סהרורי...

ניק: צר לי עליה...

פייר: ז'אנט!

מפיסטו: מאוחר מדי!... (לז'אנט) הוא הולך ונחלש מאיבוד דמים. (לכומר) אם לא יקיים את הבטחתו — ימות כאן, לעיניה (מראה על אינגריד).

ז'אנט: פייר! (לופתת אותו וכורעת על ברכיה) התפלל לאלוהים. כרע והתפלל לאלוהים...

הכומר: התפלל בני! שערי תשובה לא ננעלו.

פייר: הניחו לי!

מפיסטו: (בלגלוג) יש גשים המעוררות בך תאוה להכניען וליהנות מהן, אך האשה הזאת מעוררת בך תאוה למות, לאטילאט, לעיניה...

ז'אנט: חזור בך, פייר! כרע על ברכיך, התפלל!

פייר: לא! לעולם לא! לכל השדים והרוחות! לעולם לא! (לז'אן ולניקי) לכו הביתה! סגרו את ספרי השירה, סגרו את ספרי הפארטיי טורה. (משחולל) הפכו את הפסנתרים לארגוני סבון... אין עוד בדים לציור (מראה על תמונת הצלוב) אין מכחולים... (נוטל את המכחול).

התמונה: צועקת (הצעקה שבמערכה הראשונה).

מפיסטו: הזהר! (פייר מרים את המכחול).

ז'אנט: אל תשליך אותו! אל תשליך אותו! הכומר: יהי שם אדוני מבורך!

פייר: סוף-כלי-סוף! (מנשק את המכחול) אדון החיים והמות... יוצר אור ובורא חושך... מלך מלכי היצירה... (צועד אחרי התמונה המרתיעה אחרנית) עולמות מכוערים בראתי לך?

אמתיים יותר מדי?

ז'אן: הוא יהרוג אותה. (ניקי עוצר בו).

פייר: לא כל כך קשה להחזירם לתוהו-ובוהו, בעוד חצי דקה אני מוחק את פרצופך המכוער מן העולם...

הכומר: הרף! לאט-לך...

פייר: (ממשיך) מי שאינו יכול לשאת על מצחו את תרהאמת — אינו ראוי לאלמוות... מפיסטו: (נכנס ומפריד ביניהם) תן לה, לפחות, את השיכחה... את מנוחת-הנפש... אדוני!

פייר: תנוח בשלום! (לתמונה) אינני יכול לתת לך — לא אושר ולא יופי. אני נותן לך את הנדיבה במתנות הרוח: את הצער, בו הכיעור, בן היסורים, אבי-אבות הרחמים

(מכניס אותה למסגרת הצלוב), כרעי לך כאן ובכי לך... (היא כורעת) לא על עצמך בלבד, אלא על כולנו (מרים את האשה במכחול) את צער-היחיד שלך, צערך על עצמך, על כיעורך, על יסוריך, אני הופך לך לצער-עולם... הפכי אותו את — לרחמים...

מפיסטו: (חובש את כובעו).

הכומר: לאן, מאסטר-פילוסופוס?

מפיסטו: הגיעה שעתו של הנודד הזקן לחזור לנדודיו. הוא משאיר לכם את פיאטה... הנה היא מחייבת כאן ברחמים גדולים ובעינים מלאות-ידמע, אנשים טובים! היא יודעת שהשד אינו נורא כלי-כך. אם היסורים, הטהור

רה והצנועה, האמנות, יהי שמך מבורך מעתה ועד עולם.

הכומר: אמן. (אור על פיטה. פרופיל סהור וניקי).